

hatásvadász beszédkontrasztok fel-felvillantása komoly szellemi teljesítmény.

Elsősorban az előbbieken felsorolt típusú stílusbravúrokkal kel tehát önálló életre Zsávolya Zoltán drámája, mégis magában hordozza a mikszáthi regény egészét, valamint más előzményeket is. Mert ne feledjük a műben (mindkettőben!) Malinka Kornállal kimondatott gondolatot: „Boccaccio óta mindig történetek effélék.”

PONGRÁCZ BALÁZS

(*Napkút Kiadó, Budapest, 2008,*
376 oldal, 2790 Ft)

ARANY JÁNOS *Válogatott versei*

Arany Jánost méltán tartják az egyik legnagyobb magyar költőnek, ám gyakran csupán a 19. század nemzeti lírikusát látják benne: a nép fiát tiszta, közérthető stílusával. Arany azonban éppen modernségével emelkedik ki a magyar klasszikusok poros kötetei közül, olyan örökérvényű gondolatokkal, amelyek minden újabb olvasat után újat mondhatnak a ma emberének. A Magyar Irodalom Zsebkönyvtára sorozatban megjelent *Arany János Válogatott versei* című kötet is éppen erre világít rá anyagával, Csillag István szerkesztésében.

Örömmel fedezem fel benne egyik kedvencemet, az *Ének a pesti ligetről* címűt. „Ki a korral szeret haladni, / Vasútra váltja fel magát, / S örül, ha van hely *felakadni* / s úgy lógni ott, mint egy kabát” – hangzik az ítélet a tömegtársadalom egyénietlenségre kárhoztatott polgáráról, hogy utána jóformán a tárgyi néprajz tudója legyen az egyetlen, aki megérti az önkéntelenül, de talán provokatív szándékoltsággal is archaizáló szöveget: a strófa második felében előforduló „baki trónról” ugyan kevesen tudhatják ma, hogy az „az omnibusz kocsisának ülése” volt. Amúgy a kulturális kommentárokkal sem fukarkodó szerkesztő ebben a válogatásban a lírikus Aranyt kívánja bemutatni (hozzászámítva a költészeti terméshoz a nem mindenki számára egyértelmű módon ide tartozó balladanyagot is). Tehát az életmű azon részét, melyet gyakran félreértettek az idők során. A stílusosan megírt utószó éppen a költő örökérvényűségét bizonyítja, kedvet csinálva az újraolvasáshoz, újragondoláshoz. Hiszen ami érték, az örökké él, és olvasásával bárki gazdagabbá válik.

A válogatás csoportokba rendeződik az egyes versek keletkezése, gondolatvilága és a költő életművében elfoglalt helye szerint. A nagykorú évek előtt született versekkel kezdődik, míg el nem jutunk az igazi magára találás lírájához, az *Őszi-kék*hez. A szerkesztő logikusan idő-

rendi sorrendbe állította a verseket az egyes csoportokon belül, megkönnyítve ezzel a lírai életmű alakulásának megértését. Az összeállítás gondosan szerkesztett és átgondolt, találóan válogatja össze Arany azon verseit, melyekből tiszta képet kaphatunk a költő igazi arcáról. Arany János, bár epikus költőként kezdte az irodalmi pályát, mégis erősen lírai alkatú verselő volt. Pedig ő maga sosem akart lírikus lenni, ügyetlennek érezte magát a költészet világában. Arany mindig szemérmes, visszahúzódozó volt és kicsit sem exhibicionista, talán épp ezért bűjt el szívesebben az epika álarcai mögött.

A szerkesztői utószó szerint Arany olyan verseket kívánt alkotni, amelyek evidensek: nem mondhatók el másként. Tehetsége természeténél fogva mutatkozott meg, s „egyszerűsége” mögött hihetetlenül intenzív munka áll, nyelvi gazdagsága egyedülálló a magyar irodalomban. A válogatás célja is többek között az, hogy Arany János olvasása során ismét felfedezzük a magyar nyelv szépségét. Csillag István arra is kitér, hogy Arany versei gyakran bonyolult gondolati és képi összefüggések sorozatait, a költemények

(újra)felfedezésének öröme ezek feltárlásával együtt vár az olvasóra. Gondolatai ma is érvényesek, s ez a modernség teszi olyan fontossá Arany ismeretét a 21. században is.

Költészetével minden magyar olvasó találkozott élete során valamilyen módon, az oktatásban különösen fontos szerepe van. Nehezen találhatnánk olyat, aki még sohasem olvasta a *Toldit* vagy legalább egyes balladákat. Ám a lírai Arany megismeréséhez ez kevés – még egy tanuló számára is. El kell mélyülni a költő lírájában ahhoz, hogy

teljes képet alkothassunk róla. Ehhez nyújt segítséget e válogatás, amely nem pusztán a diákok számára nélkülözhetetlen. Mindenki megtalálhatja a költő életművében a „sajátját”, hisz Arany az ember állandó vívódásairól, a lélek rejtelméről ír.

Ennek megmutatása a válogatás legfőbb célja: arra buzdít minket, hogy ne féljünk a kezünkbe venni Arany János verseit, melyek a mai világban is valódi értéket jelentenek, elragadó élményt nyújtanak.

ZSURZSÁN ANITA

(Szerkesztette Csillag István,
Magyar Napló, Budapest, 2007,
346 oldal, 945 Ft)

